

şiddaki tavsiyelerde bulunmaktadır:
 (*) 1 — Aza memleketlerin standardizasyon enstitüleri, raporda açıklanan nazariyeye uygun olarak kabil olduğu kadar sur'atle yapı sahasındaki programlarını modüler standardizasyon mevzuuna yöneliklidirler.

2 — Ana modüler standartlar, modülün fonksiyon ve eb'atlarını, limitlerini, tolerans sistemlerini, münferit elemanlar için tercih edilen eb'atların seçilmesindeki prensipleri, terimleri, resim normlarını ve modüler sistemin tatbikatına ait metodları ihtiva etmelidir.

3 — Aza memleketlerin Standartlar Enstitüleri malzeme ve teç-

hizata ait bilgümüz milli ve milletlerarası standartların, modüler standardizasyonla tanzif edilmiş teşekkülerle işbirliği halinde ve anlaşmalı olarak hazırlanmasını temin etmelidirler.

4 — Aza memleketlerin Standartlar Enstitüleri, EPA'nın çalışmalarını nazarı dikkate alarak programı hızlandırmak ve tekâmiül ettirmek gayesiyle ISO dahilinde geliştirilen modüler koordinasyon programını desteklemelidirler.

5 — Aza memleketlerin Standartlar Enstitüleri milletlerarası ticaret mevzuu olan elemanların
 (*) Proje 174, ikinci rapor - Coordination of sizes in buildings

milletlerarası standardizasyonuna priorite vermelidirler."

Yukarıda EPA raporlarından tercüme edilerek alınan pasajlar vazihan göstermektedir ki, bu kabil çalışmalarla öncelikle önem vermek ve katılmak zorundayız. Standartlar bakımından özür memleketlere nazaran bâkir addedilebilecek bir durumda olmamız, çalışma neticelerinin tatbikini kolaylaştıracağı gibi standart hazırlama mevzuunda da zaman kazandıracaktır.

Standartlarımızı birbirlerine ve milletlerarası modüllerle göre ayarlamamız müsterek pazardan daha sur'atle ve randımanla istifade imkânını sağlayacaktır.

Sabit Kesitli Ankastre Kemerlerin Direkt Hesabı⁽¹⁾

Yazar :

J. MICHALOS,
M. ASCE

Çeviren :

Güngör AREL
Yük. Müh.

Sabit kesitli, iki mafsallı kemerlerin ufki reaksiyonlarının tesir hattı değerlerini yazar da-ha evvelki makalede takdim etmiştir. İki mafsallı kemerlerin hesabında tesir hattı değerlerinin kul-anılışını göstermek maksadıyla numerik bir misal de ilâve edilmiş idi.

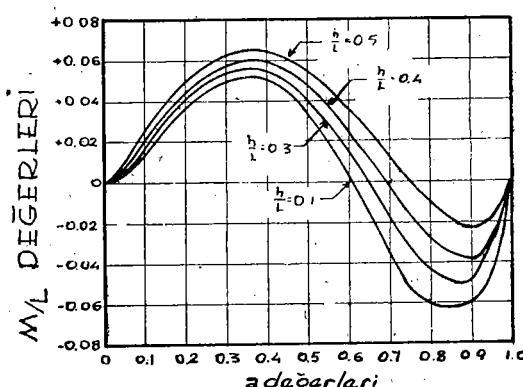
Mafsalsız kemerler üçüncü dereceden hiperstatiktir. Bundan dolayı eğer bir mesnette moment, ufki reaksiyon ve şakuli reaksiyon tâyin edilirse diğer herhangi bir kesitteki moment ve kuvvetler basit statik hesaplarla elde edilebilir. Bu makalede sabit kesitli, mafsalsız kemerlerin direkt hesabında kullanılmak üzere sağ mesnetteki moment ve reaksiyonların tesir hatlarının değerleri tablolar halinde verilmektedir. Bu değerler dairevi, parabolik ve yarı eliptik kemerler üzerine şakuli ve ufki yükler için dir. Numerik bir misal de ilâve edilmiştir.

İki mafsallı kemerlerin tesir hattı değerleri bir mesnedin ufki olarak birim uzunlukta yer değişirmeyle kemerin her noktasında şakuli ve ufki deplasmanları nazari itibara alınarak çıkarılmıştır.

Mafsalsız kemerler için genel denklemler kesiti sabit kemerin düşünülen her şekli için tatbik edilen

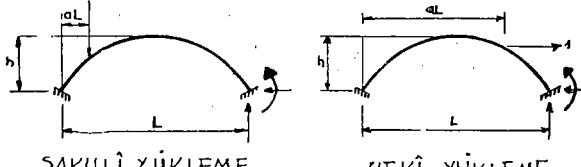
birim ufki yükler için ayrı ayrı kolon analojisi (Column Analogy) geçişli terimleri için yazılmıştır. Birim şakuli yüklenmeden sağ mesnette hasıl olan ufki reaksiyon, moment ve şakuli reaksiyon değerleri Tablo I de verilmiştir. Birim ufki yüklenmeden hasıl olan değerler Tablo II dedir. Sağ mesnetteki moment ve reaksiyonların pozitif yönü ve yükün pozitif yönü için Şekil 1'e bakınız. Eğer yük Şekil 1'dekinin aksi yönünde ise Tablo I ve II'den alınan değerlerin işaretini değiştirmelidir. Eğer yük şakuli veya ufki değilse tablolardan kullanılabilmesi için şakuli ve ufki bileşenlerine ayırmak icabeder.

Açıklığın herhangi ondabir noktasındaki yük için şakuli ve ufki reaksiyonların tesir hattı değerleri Tablo I ve II'den doğrudan doğruya alınabilir.

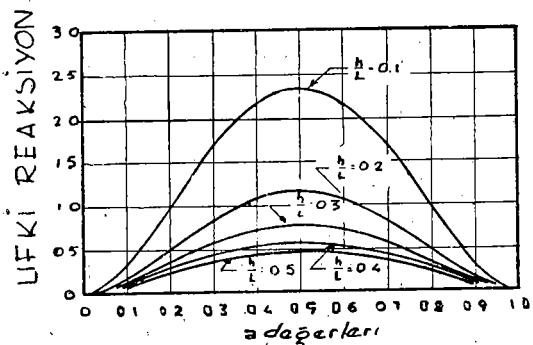

Şekil: 2 — Şakuli yüklenmede sabit kesitli dairevi kemerlerin sağ mesnet için moment tesir hatları.

(1) CIVIL ENGINEERING TEMMUZ 1956 SAYISI.

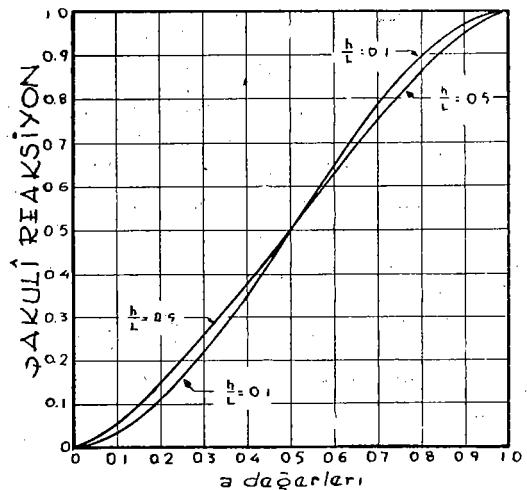
Şekil: 1 — Yükün, sağ mesnetteki moment ve reaksiyonlarının pozitif yönleri

Şekil: 3 — Şakılı yüklemeye sabit kesitli, dairevi kemerlerin ufkı reaksiyon tesir hatları.

Momentin tesir hattı değerleri ise Tablo I ve II'deki değerleri kemerin açılığı ile çarpılarak elde edilmektedir.

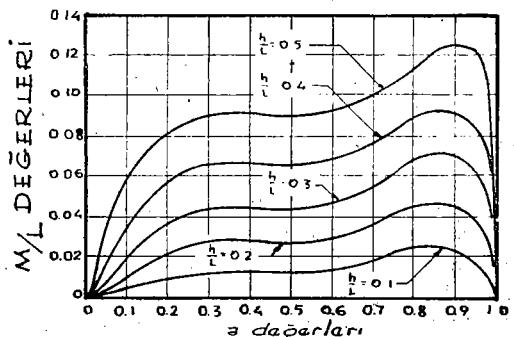
Şekil 2 ile 7 de çizilen, sabit kesitli, ankastre

Şekil: 4 — Şakılı yüklemeye sabit kesitli dairevi kemerlerin sağ mesnet için şakılı reaksiyon tesir hatları.

dairevi kemerlerin sağ mesnet moment, şakılı ve ufkı reaksiyonunun tesir hatlarında Tablo I ve II'deki değerler kullanılmıştır.

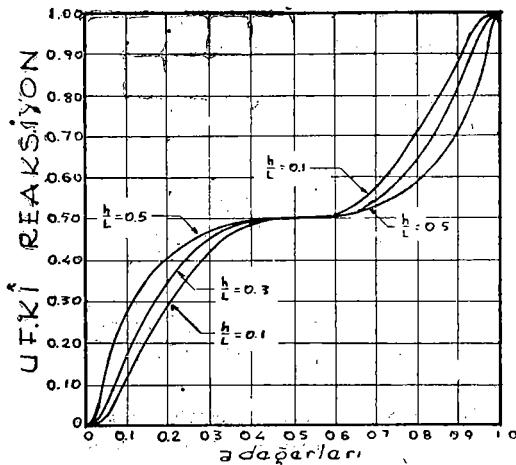
Şakılı yüklemeye kullanılan tesir hatları

Şekil: 5 — Ufkı yüklemeye sabit kesitli dairevi kemerlerin sağ mesnet için moment tesir hatları.

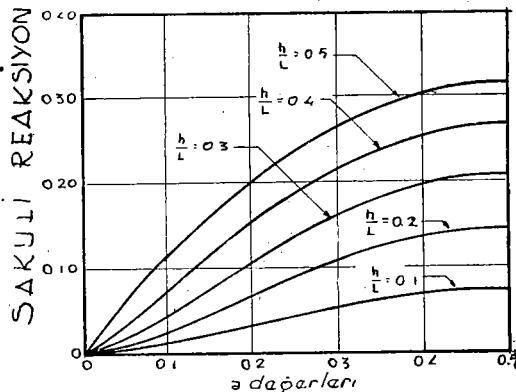
rı Şekil 2, 3 ve 4 de, ufkı yüklemeye kullanılacak olanlarda Şekil 5, 6 ve 7 de gösterilmiştir.

Parabolik ve yarı eliptik kemeler için Şekil 2 ile 7 deki benzer eğriler Tablo I ve II'deki değerler kullanılarak çizilebilir.

Şekil: 6 — Ufkı yüklemeye sabit kesitli dairevi kemerlerin sağ mesnet için ufkı reaksiyon tesir hatları.

Sabit kesitli, mafsalsız dairevi bir kemer Şekil 8 (a) da görülmektedir. Bu çatı Wyoming Üniversitesi «Fied House» kapalı salonunda kullanılan çatının benzeridir, sadece oradaki iki mesnedi mafsallı

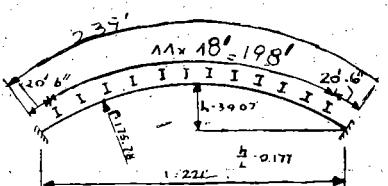

Şekil: 7 — Ufkı yüklemeye sabit kesitli, dairevi kemerlerin sağ mesnet için şakılı reaksiyon tesir hatları.

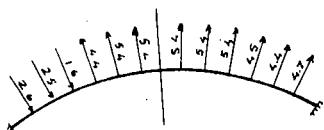
bir kemerdir. Şekil 8 (b) de görülen aşık yükleri yazarın evvelce tercüme edilen makalesinde (SABİT KESİTLİ, İKİ MAFSALLI KEMERLERİN DİREKT HESABI) benzer fakat uçları mafsallı kemerin direkt çözüm yolunu izah etmek için kullanılan aynı riüzgâr yüküdür.

Şekil 8 (b) deki yükleme için mafsalsız kemerin sağ mesnedindeki moment ve reaksiyonlar Tablo III de hesap edilmiştir.

Şakılı yükleme hali için moment ve şakılı reaksiyonun tesir hattı değerleri Şekil 2 ve 4 deki

KEMERİN GÖRÜNÜŞÜ

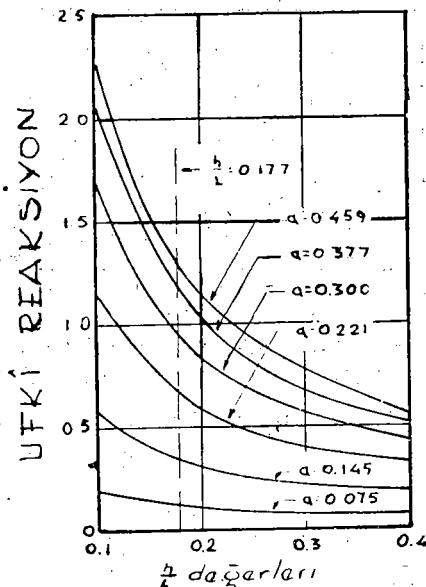

RÜZGÂR KUVVETLERİ
(Kips olarak)

Sekil: 8 — Sabit kesitli, dairevi, ankastre kemerin ebadı ve yükleri.

eğrilerden direkt enterpolasyonla elde edilmişdir ve Tablo III de M/kip (2) Şakuli Bileşen ve V/kip Ufki Bileşen kolonları adı altında yazılmıştır. Bu değerler bilâhâre yükün uygun şakuli bileşeniyle çarpılarak «M» Şakuli Bileşen ve «V» Şakuli Bileşen adı altında tabloya ithal edilmiştir. Mamafih Sekil 2 deki momentin değeri açılıklık (L) cinsinden ifade edildiğinden Tablo III'e yazılmadan 221 ile çarpılmıştır. Sekil 3 den şakuli yüklemeye tekabül eden ufkı reaksiyonun değerlerini direkt enterpolasyonla bulmak okadar tatmin edici değildir. Bu sebepten Sekil 3 deki değerler kullanılarak Sekil 9 daki eğriler çizilmiştir ve müteakip her aşık noktasına tatbik edilen birim yüze tekabül eden (h/L oranı 0,177) ufkı reaksiyonlar doğrudan doğruya Sekil 9'dan alınmıştır. Bütün bu değerler Tablo III'e «H/kip Şakuli Bileşen» kolonuna yazılmıştır. Buna göre yükün şakuli bileşeniyle çarpılarak «H Şakuli Bileşen» kolonundaki değerler elde edilmiştir.

Ufki yükleme için ufkı reaksiyonlarının tesir hatları değerleri Sekil 6 daki eğrilerden direkt enterpolasyonla bulunmuştur. Sekil 5 ve 7 den ufkı yükle-

Sekil: 9 — Şakuli yüklemede sabit kesitli, dairevi, ankastre kemerlerin ufkı reaksiyon tesir ordinatları.

me için moment ve şakuli reaksiyon değerlerinin gayet hassas interpolasyonu mümkündür, lakin Sekil 9'a benzer eğrilerin çizilmesi biraz daha tatmin-kâr netice verir.

Ufki yüklemeden bulunan bütün değerler şakuli haldekinde benzer şekilde fakat «Ufki Bileşen» adlı kolonlara sıralanmıştır.

Mesnetteki reaksiyonları veya momenti elde etmek için yükün herbir ufkı ve şakuli bileşeninden meydana gelen reaksiyonların ve momentlerin toplamı alınır. Böylece reaksiyonlar bulunduktan sonra herhangi bir kesitteki moment, normal ve kesme kuvvetleri basit statik hesaplarla elde edilebilir.

Sabit kesitli, ankastre kemerlerin herhangi bir kesitinin moment tesir hatları Tablo I ve II kullanılarak basit bir hesapla elde edilebilir. Bu tesir hatları hareketli yüklerin mevcut olması halinde lüzumlu olur.

(Tablolar için 33, 34, 35 sahifeye bakınız)

DÜZELTME

Dergimizin geçen sayısında İstanbul «Maçka» Teknik Okulu başlığı yanlış olarak dizilmiştir.

Sayın okuyucularımız, Okul Müdürü Vakkas Aykurt ve ilgililerden özür diler, aynı başlığı İstanbul Yıldız Teknik Okulu şeklinde düzeltiriz.

T. M. H.

AZALARIMIZA

Sayın azamız; Odamızdaki şahsi dosyanızda bulundurulmak üzere Mecmuamız içerisinde gönderilen «İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI AZALARINA AİT BEYANNAME»nin tarafınızdan doldurularak en geç 30.1.1961 tarihine kadar teşkilatımız adresine gönderilmesi rica olunur.

İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

İTİZAR

Yazalarımızın çokluğu yüzünden inşaat Mühendisleri Odası İdare edenler başlığını taşıyan yazı serisine bu defa derhimizde yer veremedik.

Değerli meslektaşlarımızın bilgilerine arz ederiz.

Saygılarımızla

T. M. H.

PARabolik KEMER		YARI ELİPTİK KEMER		ÜÇGEN KEMER							
h/L	Reaksiyon	h/L	Reaksiyon	h/L	Reaksiyon						
0.1	Sağ Mesned Momenti	0.112L	.0317L	0.2L	0.3L	0.4L	0.5L	0.6L	0.7L	0.8L	
0.1	Sağ Mesned Şakulli Reaksiyonu	.0112L	.0464L	.0471L	.0307L	.0002L	.0001L	.0004L	.0005L	.0005L	.0002L
0.2	Üstki Reaksiyon	.0112L	.0310L	.0449L	.0448L	.0290L	.0290L	.0276L	.0261L	.0261L	.0240L
0.3	Sağ Mesned Momenti	.0113L	.0305L	.0432L	.0427L	.0320L	.0320L	.0303L	.0303L	.0303L	.0340L
0.4	Sağ Mesned Şakulli Reaksiyonu	.0113L	.0300L	.0423L	.0408L	.0580L	.0580L	.0561L	.0561L	.0561L	.0566L
0.5	Sağ Mesned Momenti	.0113L	.0298L	.0403L	.0393L	.0559L	.0559L	.0546L	.0546L	.0546L	.0559L
0.1	Sağ Mesned Şakulli Reaksiyonu	.0235	.1053	.2175	.3530	.50000	.6470	.7825	.8947	.9715	.9715
0.2	Sağ Mesned Şakulli Reaksiyonu	.0297	.1083	.2210	.3553	.5000	.6447	.7790	.8917	.9703	.9703
0.3	Sağ Mesned Momenti	.0310	.1113	.2246	.3576	.5000	.6424	.7754	.8887	.9690	.9690
0.4	Sağ Mesned Şakulli Reaksiyonu	.0219	.1137	.2273	.3596	.5000	.6404	.7727	.8863	.9681	.9681
0.5	Sağ Mesned Momenti	.0326	.1155	.2297	.3612	.5000	.6388	.7703	.8845	.9674	.9674
0.1	Sağ Mesned Şakulli Reaksiyonu	.3075	.9665	1.6546	2.1554	2.2354	2.1554	1.6546	.9665	.3075	.3075
0.2	Sağ Mesned Momenti	.1591	.4888	.8282	1.0682	1.1546	1.0682	.8282	.4888	.1591	.1591
0.3	Sağ Mesned Şakulli Reaksiyonu	.1098	.3923	.5531	.7067	.7610	.7067	.5531	.3923	.1098	.1098
0.4	Sağ Mesned Momenti	.0849	.2628	.4173	.5255	.5638	.5255	.4173	.2528	.0849	.0849
0.5	Sağ Mesned Şakulli Reaksiyonu	.0695	.2049	.3327	.4171	.4460	.4171	.3327	.2049	.0695	.0695
0.1	Üstki Reaksiyon	.0121L	.0341L	.0491L	.0503L	.0341L	.0341L	.0332L	.0332L	.0332L	.0332L
0.2	Sağ Mesned Momenti	.0131L	.0351L	.0500L	.0507L	.0354L	.0354L	.0069L	.0069L	.0069L	.0069L
0.3	Sağ Mesned Şakulli Reaksiyonu	.0155L	.0386L	.0532L	.0554L	.0404L	.0404L	.0165L	.0165L	.0165L	.0165L
0.4	Sağ Mesned Şakulli Reaksiyonu	.0197L	.0431L	.0571L	.0585L	.0471L	.0471L	.0254L	.0254L	.0254L	.0254L
0.5	Sağ Mesned Momenti	.0241L	.0479L	.0617L	.0639L	.0553L	.0553L	.0375L	.0375L	.0375L	.0375L
0.1	Sağ Mesned Şakulli Reaksiyonu	.0286	.1053	.2176	.3529	.5000	.6471	.7824	.8947	.9714	.9714
0.2	Sağ Mesned Şakulli Reaksiyonu	.0307	.1100	.2226	.3562	.5000	.6438	.7774	.8900	.9693	.9693
0.3	Sağ Mesned Şakulli Reaksiyonu	.0348	.1178	.2305	.3610	.50000	.6390	.7695	.8822	.9652	.9652
0.4	Sağ Mesned Momenti	'0416	.1287	.2406	.3669	.5000	.6331	.7594	.8713	.9584	.9584
0.5	Sağ Mesned Şakulli Reaksiyonu	.0510	.1423	.2522	.3735	.5000	.6265	.7478	.8577	.9490	.9490
0.1	Sağ Mesned Şakulli Reaksiyonu	.3193	.9944	1.6817	2.1850	2.3678	2.1850	1.6817	.9944	.3193	.3193
0.2	Sağ Mesned Şakulli Reaksiyonu	.1706	.5099	.8466	1.0826	1.1668	1.0826	.8466	.5099	.1706	.1706
0.3	Sağ Mesned Momenti	.1305	.3628	.5778	.7304	.7742	.7304	.5778	.3628	.1305	.1305
0.4	Sağ Mesned Şakulli Reaksiyonu	.1178	.2935	.4443	.5432	.5774	.5432	.4443	.2935	.1178	.1178
0.5	Sağ Mesned Momenti	.1150	.2523	.3638	.4348	.4591	.4348	.3638	.2523	.1150	.1150
0.1	Üstki Reaksiyon	.0273L	.0647L	.0916L	.1001L	.0872L	.0872L	.0567L	.0567L	.0567L	.0222L
0.2	Sağ Mesned Momenti	.0264L	.0575L	.0780L	.0829L	.0736L	.0736L	.0461L	.0461L	.0461L	.0322L
0.3	Sağ Mesned Şakulli Reaksiyonu	.0253L	.0528L	.0716L	.0736L	.0632L	.0632L	.0414L	.0414L	.0414L	.0281L
0.4	Sağ Mesned Şakulli Reaksiyonu	.0246L	.0499L	.0651L	.0679L	.0585L	.0585L	.0390L	.0390L	.0390L	.0254L
0.5	Sağ Mesned Şakulli Reaksiyonu	.0241L	.0479L	.0617L	.0639L	.0553L	.0553L	.0375L	.0375L	.0375L	.0237L
0.1	Sağ Mesned Şakulli Reaksiyonu	.0339	.1129	.2241	.3566	.5000	.6434	.7759	.8871	.9661	.9661
0.2	Sağ Mesned Momenti	.0413	.1244	.2349	.3631	.5000	.6369	.7651	.8765	.9587	.9587
0.3	Sağ Mesned Şakulli Reaksiyonu	.0484	.1327	.2428	.3678	.5000	.6322	.7572	.8873	.9536	.9536
0.4	Sağ Mesned Momenti	.0498	.1384	.2484	.3711	.5000	.6289	.7516	.8616	.9502	.9502
0.5	Sağ Mesned Şakulli Reaksiyonu	.0510	.1423	.2522	.3735	.5000	.6265	.7478	.8577	.9490	.9490
0.1	Sağ Mesned Şakulli Reaksiyonu	.4977	.12916	.20320	2.5450	2.7236	2.5450	2.0320	1.2916	.4977	.4977
0.2	Sağ Mesned Şakulli Reaksiyonu	.2654	.6364	.9662	1.1877	1.2807	1.1877	.9662	.6364	.2654	.2654
0.3	Sağ Mesned Şakulli Reaksiyonu	.1835	.4219	.6336	.7606	.8072	.7606	.5552	.4613	.1835	.1835
0.4	Sağ Mesned Şakulli Reaksiyonu	.1413	.3158	.4612	.5552	.5876	.5876	.4613	.3158	.1413	.1413
0.5	Sağ Mesned Şakulli Reaksiyonu	.1150	.5522	.6232	.7622	.8022	.7622	.5522	.4232	.1150	.1150

ARABOLİK KEMER		Sag Mesned Momenti		Uzak Mesned Şakulli Reaksiyon		Uzak Reaksiyon	
h/L	0.1	0.128L	.0123L	.0178L	.0136L	.0232L	.0221L
	.0.039L	.0096L	.0127L	.0128L	.0123L	.0178L	.0221L
	.0.078L	.0189L	.0246L	.0247L	.0238L	.0449L	.0449L
	.0.019L	.0280L	.0358L	.0348L	.0344L	.0261L	.0223L
Sag Mesned Momenti							
Sag Mesned Şakulli Reaksiyonu							
DAIREVI KEMER							
Sag Mesned Momenti							
Sag Mesned Şakulli Reaksiyonu							
XARI ELLİPTİK KEMER							
Sag Mesned Momenti							
Sag Mesned Şakulli Reaksiyonu							
Uzak Reaksiyon							

TABLO III.

A	YÜK	UFKİ	ŞAKULİ	H/KIP	H	H	V/KIP	V	V	M/KIP	M/KIP	M
	(Kips)	BİLEŞEN	BİL.	U.B.	Ş.B.	U.B.	Ş.B.	U.B.	Ş.B.	U.B.	Ş.B.	U.B.
.075	2.6	1.390	2.20	.080	0.120	0.11	0.26	.012	.020	.02	0.04	1.216
.145	2.5	1.118	2.24	.220	0.340	0.25	0.76	.038	.062	.04	0.14	2.939
.221	1.6	0.560	1.50	.340	0.665	0.19	1.00	.067	.132	.04	0.20	4.464
.300	4.4	-1.110	-4.26	.435	0.950	-0.48	-4.05	.094	.223	-10	-0.95	4.508
.377	5.4	-0.836	-5.34	.483	1.190	-0.40	-6.36	.113	.320	-09	-1.71	5.481
.459	5.4	-0.283	-5.39	.497	1.310	-0.14	-7.06	.120	.440	-03	-2.37	5.083
.541	5.4	0.283	-5.39	.503	1.310	0.14	-7.06	.120	.560	.03	-3.02	5.194
.623	5.4	0.836	-5.34	.517	1.190	0.43	-6.36	.113	.680	.09	-3.63	5.790
.700	5.4	1.361	-5.23	.565	0.950	0.77	-4.97	.094	.777	.13	-4.06	7.072
.779	4.5	1.578	-4.22	.660	0.665	1.04	-2.81	.067	.868	.11	-3.66	8.442
.855	4.4	1.965	-3.94	.780	0.340	1.53	-1.34	.038	.938	.08	-3.42	9.105
.925	4.7	2.510	-3.988	.920	0.120	2.31	-0.48	.012	.980	.03	-3.90	8.288
TOPLAM				5.65	-38.47	TOPLAM				0.35	-26.34	64.41
2												

Sağ mesnette uftki reaksiyon = $5.65 + (-38.47) = -32.82$ kips (sağa doğru)

Sağ mesnette şakuli reaksiyon = $0.35 + (-26.34) = -25.99$ kips (aşağıya doğru)

Sağ mesnette moment = $64.41 + 29.84 = 94.25$ ft. kips (saat ibresinin ters yönünde)

P. T. C.

Benzin Motorlu ve 45 - 70 mm İğneli

VİBRATÖRLER

G E L M I Ş T İ R

T. E. M. Ltd. Şirketi, P. K. 160, Ankara;

Telefon : 12 28 66

VOL VE VOL İNŞAATI

Yüksek Mühendis

Orhan GÜNSOY

G. S. A. YÜKSEK MİMARLIK BÖLÜMÜ STATİK
VE YOL MUALLİMİ

360 Sahife Bedeli 30.- Lira

Adres : İstanbul - İstiklal Cad. 34 Taksim Ha

Ödemeli Gönderilir